

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 376

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 12 aprilie 2021

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 838 din 17 noiembrie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală	2-5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 14 din 15 martie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	6-15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 838**

din 17 noiembrie 2020

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 165 alin. (3) lit. b)
din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală**

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Societatea E.ON Servicii Clienti — S.R.L. din Târgu Mureș în Dosarul nr. 5.469/320/2017 al Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 189D/2018.

2. La apelul nominal, se prezintă, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Bogdan Mărculeț din Baroul București, cu împuternicire avocațială depusă la dosar, lipsind cealaltă parte. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. Se arată că prevederile legale criticate nu permit alegerea obligației fiscale care urmează să fie stinsă, neținând cont de termenul de plată prevăzut tot de Codul de procedură fiscală. În realitate, este o procedură de executare silită mascată. Organele fiscale sting obligațiile fiscale în funcție de data la care obligația fiscală a fost comunicată contribuabilului, și nu în funcție de termenul scadent. Trebuie, totuși, făcută o diferență între scadență și termenul de plată. În acest fel, se ajunge la afectarea atât a dreptului de proprietate, cât și a accesului liber la justiție. Nefiind un act clasic de executare silită, nu există o modalitate de atacare a actului de executare silită. Se arată că se mai încalcă și art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa privind principiul securității raporturilor juridice.

4. Președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Astfel, se arată că legiuitorul are libertatea de a stabili o anumită ordine de preferință în ceea ce privește stingerea obligațiilor fiscale. De altfel, există o cale de atac prevăzută de art. 260 din Codul de procedură fiscală.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 23 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 5.469/320/2017, **Judecătoria Târgu Mureș** —

Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, excepție ridicată de Societatea E.ON Servicii Clienti — S.R.L. din Târgu Mureș într-un dosar având ca obiect soluționarea unei contestații la executare.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât în aplicarea acestor dispoziții se ajunge, în mod mediat, la executarea silită a unor creanțe anterior expirării termenului lor de plată, în dauna unor creanțe deja scadente. Cu alte cuvinte, dacă organul fiscal este nevoit să stingă, pe de o parte, diferențe de obligații fiscale principale stabilite de către organul fiscal prin decizie de impunere, iar, pe de altă parte, obligații fiscale principale ajunse la scadență, se ajunge la situația în care sunt considerate mai „vechi” diferențele de obligații fiscale (iar, în consecință, acestea sunt stinse cu prioritate), chiar dacă acestea beneficiază de un termen de plată mai mare, conform dispozițiilor art. 156 din Codul de procedură fiscală. Dat fiind faptul că permite organelor fiscale să execute silit o creanță care este încă neexigibilă, mecanismul stingerii obligațiilor fiscale îngreuește în mod flagrant dreptul contribuabilului de a solicita suspendarea deciziei de impunere, golindu-l propriu-zis de conținut.

7. **Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Instanța consideră că partea interesată are posibilitatea de a contesta modalitatea de imputare a sumelor achitate către organul fiscal competent conform criteriului vechimii obligației fiscale, astfel cum este acesta reglementat prin textul legal criticat, fie pe calea contenciosului administrativ, fie pe calea contestației la executare, cum de altfel a și procedat în prezenta cauză. Prin urmare, nu poate fi reținută o încălcare a accesului liber la justiție, persoana interesată având mijloacele legale pentru a putea beneficia de ocrotirea dreptului său de proprietate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantului părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 23 iulie 2015, care au următoarea formulare: „(3) În scopul stingerii obligațiilor fiscale, vechimea acestora se stabilește astfel: [...] b) în funcție de termenul de plată prevăzut la art. 156 alin. (1), pentru diferențele de obligații fiscale principale stabilite de organul fiscal competent, precum și pentru obligațiile fiscale accesorii;”.

12. Curtea observă că dispozițiile legale criticate au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 977 din 6 decembrie 2016. Însă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează să analizeze dispozițiile legale criticate înainte de modificarea menționată, întrucât continuă să își producă efecte juridice în cauză.

13. Dispozițiile art. 156 alin. (1) din Codul de procedură fiscală, la care fac referire prevederile legale criticate, au următoarea formulare: „(1) Pentru diferențele de obligații fiscale principale și pentru obligațiile fiscale accesorii, stabilite prin decizie potrivit legii, termenul de plată se stabilește în funcție de data comunicării deciziei, astfel:

a) dacă data comunicării este cuprinsă în intervalul 1—15 din lună, termenul de plată este până la data de 5 a lunii următoare, inclusiv;

b) dacă data comunicării este cuprinsă în intervalul 16—31 din lună, termenul de plată este până la data de 20 a lunii următoare, inclusiv.”

14. Autoarea excepției de neconstituționalitate invocă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind calitatea legii, ale art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 24 privind dreptul la apărare, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art. 136 alin. (5) privind inviolabilitatea proprietății private și ale art. 139 privind impozitele, taxele și alte contribuții.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în fapt, în anul 2016, autoarei excepției de neconstituționalitate i-au fost stabilite de către A.N.A.F. obligații fiscale suplimentare de plată. Autoarea excepției a formulat o contestație fiscală care a fost soluționată la sfârșitul anului 2016 și prin care s-a dispus: a) respingerea ca neîntemeiată a contestației formulate cu privire la obligațiile fiscale în valoare totală de 436.459 lei; b) desființarea parțială a deciziei de impunere cu privire la obligațiile fiscale în valoare totală de 429.118 lei. În urma unui nou control, organul fiscal a emis în luna martie 2017 un raport de inspecție fiscală și o nouă decizie de impunere prin care au fost stabilite obligații fiscale suplimentare de plată în quantum de 317.518 lei.

16. Autoarea excepției de neconstituționalitate a arătat că în momentul în care a dorit să achite obligațiile curente, aferente lunii februarie 2017, menționând în cuprinsul ordinului de plată în mod expres obligațiile fiscale pe care dorește să le stingă, organul fiscal a procedat la stingerea obligațiilor din decizia de impunere din 2016, prevalându-se de dispozițiile art. 165 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură fiscală, folosind criteriul vechimii obligației fiscale pentru determinarea ordinii stingerii

acestora. În aceste condiții, a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 165 din Codul de procedură fiscală, prin raportare la dreptul de proprietate privată și la încălcarea art. 136 alin. (5) și art. 139 din Constituție, Curtea reține că dreptul de proprietate privată este un drept fundamental, garantat de art. 44 din Constituție. Aceste dispoziții constituționale, în deplin acord cu cele prevăzute de art. 1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, permit posibilitatea instituirii unor limite legale de exercitare a dreptului de proprietate, pentru protejarea unor interese publice, în interes economic, general sau fiscal, cu condiția ca aceste limitări legale să nu atingă însăși substanța dreptului de proprietate.

18. În argumentarea încălcării art. 44 din Constituție, se susține că prin aplicarea art. 165 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură fiscală se încalcă dreptul de proprietate de care se bucură contribuabilul în ceea ce privește sumele de bani datorate/plătite către stat. Totodată, se apreciază că mecanismul impus de dispozițiile art. 165 din Codul de procedură fiscală reprezintă o executare forțată a unei creanțe neexigibile, care goleşte de conținut dreptul de proprietate al contribuabilului, prin ignorarea dreptului de dispoziție de care acesta beneficiază.

19. Or, art. 165 din Codul de procedură fiscală stabilește ordinea stingerii obligațiilor fiscale. Obligațiile fiscale se sting în ordinea vechimii acestora. Alin.(3) al art. 165 reglementează modalitatea în care se stabilește vechimea obligațiilor fiscale, în scopul stingerii acestora: a) în funcție de scadență, pentru obligațiile fiscale principale; b) în funcție de data comunicării, pentru diferențele de obligații fiscale principale stabilite de organul fiscal competent, precum și pentru obligațiile fiscale accesorii.

20. Pentru obligațiile fiscale principale, Codul de procedură fiscală prevede cu precizie și claritate datele scadente. Ordinea stingerii acestora este în funcție de vechime. Pentru diferențele de obligații fiscale principale și pentru obligații fiscale accesorii, vechimea se calculează în funcție de data comunicării. Aceste obligații fiscale sunt stabilite prin acte administrative, decizii de impunere, care se comunică contribuabilului, iar în conținutul lor este indicată și data scadentă [60 de zile de la comunicare, potrivit art. 107 alin. (5) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală].

21. Astfel, dispozițiile art. 165 din Codul de procedură fiscală nu aduc atingere dreptului de proprietate, întrucât stabilesc, în mod clar și precis, modalitatea de calcul al vechimii obligațiilor fiscale. Norma vine în sprijinul și în completarea dispozițiilor alin. (1) al art. 165 din Codul de procedură fiscală, conform cărora obligațiile fiscale se sting în ordinea vechimii acestora, reglementând modul de stabilire a vechimii obligațiilor fiscale.

22. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 177 din 26 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 669 din 28 iulie 2020, și Decizia nr. 88 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 483 din 27 iunie 2017, Curtea a constatat că prevederile art. 165 alin. (2) din Codul de procedură fiscală sunt constituționale prin raportare la dispozițiile art. 56 alin. (2) din Constituție coroborate cu cele ale art. 139 alin. (1) din Constituție, care consacră principiul legalității în materie fiscală, astfel încât stabilirea impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat intră în competența exclusivă

a legiuitorului (a se vedea și Decizia nr. 607 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 23 iulie 2012). Legiuitorul are libertatea de a edicta anumite norme prin care să instituie ordinea stingerii obligațiilor fiscale. De altfel, asemenea norme legale cu privire la instituirea unor reguli referitoare la plata cu prioritate a unor datorii ajunse la scadență se regăsesc și în Codul civil [spre exemplu, la art. 1.507—1.509 privind imputația plății].

23. Referitor la măsurile impuse de legiuitor cu privire la stingerea creanțelor fiscale, Curtea, în jurisprudența sa, a constatat că rațiunea care a stat la baza unei astfel de soluții legislative a fost crearea unui climat de stabilitate și securitate juridică, precum și preocuparea statului de a găsi metode eficiente pentru a determina contribuabilul să își execute obligațiile fiscale indiferent de natura și cuantumul lor. O asemenea măsură este expresia obligației pozitive a statului de a asigura ritmicitatea și certitudinea alimentării bugetelor cu sumele de bani aferente obligațiilor fiscale care revin în sarcina contribuabililor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.069 din 14 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 567 din 14 august 2009).

24. Ca atare, faptul că legiuitorul a condiționat sau a stabilit o ordine de prioritate în ceea ce privește stingerea obligațiilor fiscale (în speță a diferențelor de obligații principale) nu este de natură a aduce atingere dispozițiilor constituționale ale art. 44 și art. 56, ci are menirea să asigure în mod eficient îndeplinirea unei obligații legale și constituționale a persoanelor fizice sau juridice, și anume plata sarcinilor fiscale, indiferent de natura lor, la bugetul de stat sau la bugetele locale. Măsura apare cu atât mai justificată cu cât stabilirea diferențelor de obligații principale se face în urma unor inspecții fiscale care verifică corectitudinea declarațiilor fiscale ale agentului economic în cauză (a se vedea art. 131 din Codul de procedură fiscală).

25. Prin Decizia nr. 554 din 18 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 137 din 20 februarie 2019, paragrafele 31—33, Curtea Constituțională a statuat că legiuitorul are competența exclusivă de a stabili taxele și impozitele, precum și de a configura regimul juridic al acestora, întemeiate pe art. 139 alin. (1) din Constituție. În aceeași decizie, Curtea a evocat și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care a statuat că statul, mai ales atunci când elaborează și pune în practică o politică în materie fiscală, se bucură de o marjă largă de apreciere, cu condiția existenței unui „just echilibru” între cerințele interesului general și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale omului (a se vedea Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 23 februarie 2006, pronunțată în Cauza *Stere și alții împotriva României*, paragraful 50).

26. De asemenea, pronunțându-se cu privire la acțiunile pe care statul le consideră necesare în vederea asigurării plății impozitelor și taxelor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, prin Hotărârea din 23 februarie 1995, pronunțată în Cauza *Gasus Dosier — Und Fördertechnik GmbH împotriva Olandei*, paragraful 60, următoarele: „[...] cauza de față privește dreptul statelor să adopte legi pe care le consideră necesare în scopul «asigurării plății taxelor» [...] În adoptarea unor astfel de legi, puterii legiuitoare trebuie să i se recunoască o largă marjă de apreciere, în special cu privire la problema dacă — și, în caz afirmativ, în ce măsură — autoritățile fiscale trebuie să fie plasate într-o situație mai bună pentru a executa datoriile fiscale decât poziția în care se află creditorii obișnuiți cu referire la

executarea datoriilor comerciale. Curtea respectă opțiunea legiuitorului în asemenea privințe, cu excepția cazului în care aceasta este lipsită de orice fundament rezonabil”.

27. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 23 mai 2006, pronunțată în Cauza *Riener împotriva Bulgariei*, paragraful 119, a reținut că „Interesul public în recuperarea impozitelor neplătite de o asemenea valoare [estimată la 150.000 euro] poate justifica limitări adecvate ale drepturilor petentului. Statele se bucură de o anumită marjă de apreciere în instituirea și organizarea politicilor lor fiscale și să adopte măsurile menite să asigure plata impozitelor” (instanța europeană a trimis, *mutatis mutandis*, la Hotărârea din 22 septembrie 1994, pronunțată în Cauza *Hentrich împotriva Franței*, paragraful 39).

28. Cu referire specifică la interesul unei mai eficiente colectări a impozitelor, Curtea reține că însăși existența statului și a instituțiilor sale este condiționată de disponibilitatea resurselor financiare. Din acest motiv, titlul IV al Constituției — *Economia și finanțele publice* —, precum și alte articole din Constituție conțin dispoziții care tratează acest aspect. Astfel, dacă art. 137 alin. (1) din Constituție prevede că „Formarea, administrarea, întrebuițarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege”, iar potrivit art. 139 alin. (1), „Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege”, art. 56 alin. (1) dispune că „Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice”.

29. De altfel, și Curtea Constituțională a reținut importanța constituțională a interesului public de a încasa creanțele bugetare. Astfel, în Decizia nr. 1.495 din 18 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 55 din 21 ianuarie 2011, Curtea a făcut referire la existența unei abordări constante a instanței de contencios constituțional în sensul că adoptarea unui regim juridic special în materia creanțelor bugetare își găsește fundamentul constituțional în dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, conform cărora statul trebuie să asigure, printre altele, protejarea intereselor naționale în activitatea financiară. Acest temei constituțional justifică un drept special, de preferință în favoarea statului, în ceea ce privește efortul de încasare a creanțelor bugetare și de asigurare a veniturilor publice la bugetul de stat. Tocmai acest drept special al statului întărește concluzia potrivit căreia interesul public al colectării taxelor și impozitelor are o greutate mare.

30. Având în vedere toate aceste considerente, Curtea constată că această critică de neconstituționalitate raportată la cele ale art. 44, art. 56 și art. 136 alin. (5) din Constituție urmează să fie respinsă ca neîntemeiată.

31. În ceea ce privește susținerea autoarei excepției de neconstituționalitate referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, Curtea constată că aceasta nu motivează în ce anume constă pretinsa contrariedade a reglementării criticate din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală cu norma de referință invocată, așa încât o atare critică, astfel formulată, nu poate fi primită. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi (Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniou și Militaru Pidhorni împotriva*

României, paragraful 35, și Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi — S.R.L. și alții împotriva Italiei*, paragraful 109). Principiul previzibilității legii nu se opune însă ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

32. Cu privire la critica referitoare la imposibilitatea formulării contestației la executare împotriva modului de stingere a obligațiilor fiscale și imposibilitatea solicitării suspendării actului administrativ, Curtea reține că Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală cuprinde prevederi conform cărora orice act administrativ poate fi contestat pe calea contenciosului administrativ. Totodată, se reglementează și contestația la executare cu posibilitatea suspendării executării silite, până la soluționarea definitivă a contestației actului administrativ ori a executării silite (art. 260). Aceste prevederi se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă care reglementează întoarcerea executării silite.

33. În speța dedusă judecării, Societatea E.ON Servicii Clienți — S.R.L. din Târgu Mureș apreciază că i-au fost executate silit sume care nu ajunseseră la scadență, sprijinindu-se pe interpretarea conform căreia cele două acte administrative, care sunt și titluri executorii, ca fiind unul în continuarea altuia. Or, în cazul de față, este vorba de două acte administrative distincte, care stabilesc obligații de plată în sarcina contribuabilului, ambele având calitatea de titluri executorii care au legătură cu aceeași perioadă inspectată. Chiar și în situația în care s-ar fi executat sume nedatorate încă, neajunse la scadență, nu ar însemna decât faptul că au fost încălcate dispozițiile art. 165 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură fiscală, prin aplicarea greșită sau abuzivă a acestora, aducându-se atingere dreptului de proprietate invocat. Acest aspect nu este echivalent însă cu neconstituționalitatea textului de lege, ci reprezintă doar o interpretare și aplicare greșită a actului normativ, iar aspectele pot fi soluționate pe calea contenciosului administrativ și nicidecum constituțional.

38. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea E.ON Servicii Clienți — S.R.L. din Târgu Mureș în Dosarul nr. 5.469/320/2017 al Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă și constată că prevederile art. 165 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 17 noiembrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 14

din 15 martie 2021

Dosar nr. 3.360/1/2020

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Cristina Petronela Văleanu	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă
Mari Ilie	— judecător la Secția I civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Ana Roxana Tudose	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cezar Hîncu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Emil Adrian Hancaș	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, învestit cu soluționarea Dosarului nr. 3.360/1/2020, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze

privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 22.061/3/2019.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

8. Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a dispus, prin Încheierea din 13 noiembrie 2020, în Dosarul nr. 22.061/3/2019, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 16 iulie 2018 (Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018), în sensul de a ști dacă instituie precedentul judiciar ca izvor de drept în materia salarizării personalului din justiție.*

9. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 17 decembrie 2020, cu nr. 3.360/1/2020, termenul de judecată fiind stabilit la 15 martie 2021.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

10. Față de modul de formulare a sesizării nu a fost identificat un text de lege a cărui interpretare să fie realizată de instanța supremă în procedura hotărârii prealabile.

III. Expunerea succintă a procesului

11. Prin *Sentița civilă nr. 4.953 din 19 septembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 22.061/3/2019*, Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a admis cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul X în contradictoriu cu pârâțul Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a obligat pârâțul să reîncadreze și să recalculeze indemnizația brută lunară a reclamantului începând cu 1 iulie 2016, cu luarea în considerare a unei valori de referință sectorială de 484.18 lei și a obligat

pârâtul la plata diferențelor dintre salariile încasate și cele stabilite prin sentință, începând cu 1 iulie 2016, actualizate cu indicii de inflație și cu aplicarea dobânzii legale calculate de la data scadenței fiecărei sume până la plata integrală.

12. În *considerente* a reținut, în esență, că reclamantul are calitatea de magistrat, fiind încadrat ca procuror în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, categorie ce face parte din familia ocupațională „Justiție” în întreaga perioadă în litigiu.

13. De asemenea, reclamantul a făcut dovada printr-o hotărâre judecătorească definitivă că, pentru familia ocupațională din care face parte, au fost recunoscute majorările salariale prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 13/2008 privind creșterile salariale aplicabile judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției pentru anul 2008, aprobată prin Legea nr. 209/2008 (*Ordonanța Guvernului nr. 13/2008*).

14. Obligația legală a pârâților de a aplica nivelul maxim de salarizare pentru familia ocupațională „Justiție”, pentru fiecare funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, începând cu data de 9 aprilie 2015 și în continuare, a fost argumentată de prima instanță pe următoarele dispoziții, edictate de legiuitor în scopul înlăturării inechităților salariale existente în cadrul categoriilor profesionale ce desfășoară aceeași activitate, inclusiv pe cele rezultate din valoarea de referință sectorială aplicată:

— art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014*), introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 71/2015 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (*Legea nr. 71/2015*), începând cu data de 9 aprilie 2015, interpretat prin Decizia nr. 23 din 26 septembrie 2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 9 noiembrie 2016 (*Decizia nr. 23 din 26 septembrie 2016*), coroborat cu art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2015 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice și pentru stabilirea unor măsuri bugetare, aprobată prin Legea nr. 38/2016, cu modificările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2015*);

— art. 31 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015*), introdus prin art. I pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 250/2016, cu modificările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016*);

— art. I pct. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea

unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, pentru modificarea și completarea unor acte normative și pentru aplicarea unitară a dispozițiilor legale, cu modificările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016*), care a introdus la art. 31 alin. (11) și (13) și a adus lămuriri cu privire la sintagma „fiecare funcție” prevăzută la alineatul (1), de unde rezultă că nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare se stabilește la nivelul maxim aflat în plată din cadrul tuturor instituțiilor aflate în subordinea aceleiași ordonator de credite;

— art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 — în anul 2016, cuantumul brut al salariilor de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2015;

— art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 152/2017 (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016*) — în perioada 1 ianuarie—28 februarie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice se menține la același nivel cu cel ce se acordă pentru luna decembrie 2016;

— art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 115/2017, cu modificările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017*) — în perioada 1 martie—31 decembrie 2017 se menține în plată la nivelul acordat pentru luna februarie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază/indemnizațiilor de încadrare lunară);

— art. 38 alin. (2) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea-cadru nr. 153/2017*), care menține, pentru perioada iulie 2017—decembrie 2017, nivelul de salarizare convenit pentru luna iunie 2017;

— art. 38 alin. (3) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017, care menține, începând cu data de 1 ianuarie 2018, nivelul preluat anterior aferent lunii decembrie 2017 (indexat cu 25%).

15. În același sens, al obligației de aplicare a nivelului maxim de salarizare, cu luarea în considerare inclusiv a majorărilor salariale acordate prin hotărâri judecătorești, au reținut și Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.029 din 21 decembrie 2016, deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 23 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 27 octombrie 2015 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, paragrafele 55—58 (*Decizia nr. 23 din 29 iunie 2015*), nr. 11 din 8 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 734 din 31 octombrie 2012 — Completul competent să judece recursul în interesul legii (*Decizia nr. 11 din 8 octombrie 2012*), nr. 32 din 19 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 97 din 9 februarie 2016 — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (*Decizia nr. 32 din 19 octombrie 2015*). Nu în ultimul rând, a evocat Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, soluția egalizării

indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare.”

16. Valorificând așadar dispozițiile legale și soluțiile jurisprudențiale cuprinse în deciziile obligatorii în sensul garanțiilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (*Convenția*), care impun respectarea întocmai și necondiționat a hotărârilor judecătorești definitive, tribunalul a hotărât că nivelul maxim de salarizare este:

— cel statuat prin hotărâri judecătorești, referitoare la valoarea de referință sectorială aferentă familiei ocupaționale „Justiție”;

— cel aferent nivelului drepturilor salariale convenite în plată, iar nu cel privind încadrările salariale teoretice prevăzute prin legile-cadru de salarizare, a căror aplicare efectivă a fost și este suspendată sau eșalonată, neafectând perioada în litigiu;

— cel convenit de drept în plată, deci indiferent dacă, în fapt, respectivele hotărâri judecătorești au fost sau nu puse în plată.

17. În caz contrar, astfel cum s-a statuat și prin Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, s-ar crea premisele încălcării principiului egalității în fața legii, consacrat prin art. 16 din Constituție, deoarece persoane aflate în situații profesionale identice, dar care nu au obținut hotărâri judecătorești prin care să li se fi recunoscut majorări salariale, ar avea indemnizații de încadrare diferite (mai mici) față de cei cărora li s-au recunoscut astfel de drepturi salariale, prin hotărâri judecătorești, generând diferențe în stabilirea salariului de bază/indemnizației de încadrare.

18. Tribunalul a apreciat că nu se poate ignora, la stabilirea și plata drepturilor salariale, nivelul maxim de salarizare statuat prin hotărârile judecătorești definitive care stabilesc un quantum și componente determinate ale drepturilor salariale avute și convenite de drept. În același fel, problema de drept referitoare la nivelul maxim de salarizare convenit personalului din justiție începând cu data de 9 aprilie 2015, deci și pentru perioada în litigiu, a fost dezlegată în mod constant de Înalta Curte de Casație și Justiție, de exemplu, prin Decizia nr. 2.369 din 22 iunie 2017, pronunțată de secția de contencios administrativ și fiscal.

19. A concluzionat că hotărârea judecătorească invocată în acțiune face dovada nivelului maxim de salarizare cuprinzând majorările prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 13/2008 și că nu există niciun argument legal care să justifice diferențele de salarizare litigioase. Salariile se stabilesc pe familii ocupaționale, categorii de funcții și pe niveluri de pregătire profesională, iar nu în considerarea unor persoane privite *ut singuli* și care sunt, în mod întâmplător, contemporane edictării unui act normativ.

20. Reținând și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în aplicarea dispozițiilor art. 14 din Convenție și a Protocolului nr. 12 la Convenție, cu privire la interdicția discriminării în modalitatea aplicării unui tratament diferit unor persoane aflate în situații comparabile, fără ca acesta să se bazeze pe o justificare obiectivă și rezonabilă, a conchis că pârâutul trebuie să ia în considerare majorarea cuprinsă în Ordonanța Guvernului nr. 13/2008, recunoscută prin hotărâre judecătorească, la calculul și la plata nivelului maxim al indemnizației de încadrare din cadrul aceleiași autorități publice. Acest nivel se aplică tuturor instanțelor, toate fiind în subordinea aceluiași ordonator de credite (ministrul justiției — ordonator principal), având același scop, îndeplinind aceleași funcții și atribuții, aflate la același nivel de subordonare din punct de vedere financiar [președinții tribunalelor și curților de apel fiind ordonatori terțiari, respectiv secundari, conform art. 44 alin. (1) și art. 131 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea

judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 304/2004*)].

21. În consecință, a admis acțiunea astfel cum a fost formulată, obligând pârâutul și la plata actualizării cu indicele de inflație a sumelor acordate, precum și la plata dobânzii legale aferente acestor sume.

22. *Împotriva acestei hotărâri a declarat apel pârâutul Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.*

23. În cuprinsul motivelor de apel a făcut mai întâi considerații legate de sistemul de salarizare introdus de legiuitor începând cu data de 1 ianuarie 2010.

24. A susținut că, acordând valoarea de referință sectorială determinată prin majorările prevăzute de art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 3/2006 privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2006 personalului bugetar salarizat potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2000 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază pentru personalul contractual din sectorul bugetar și personalului salarizat potrivit anexelor nr. II și III la Legea nr. 154/1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică, aprobată cu modificări prin Legea nr. 323/2006 (*Ordonanța Guvernului nr. 3/2006*), și Ordonanța Guvernului nr. 10/2007 privind creșterile salariale ce se vor acorda în anul 2007 personalului bugetar salarizat potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2000 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază pentru personalul contractual din sectorul bugetar și personalului salarizat potrivit anexelor nr. II și III la Legea nr. 154/1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică, aprobată cu modificări prin Legea nr. 231/2007, cu modificările ulterioare (*Ordonanța Guvernului nr. 10/2007*), prima instanță a ignorat Decizia nr. 25 din 14 noiembrie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 916 din 22 decembrie 2011 (*Decizia nr. 25 din 14 noiembrie 2011*), deciziile Curții Constituționale nr. 289 din 7 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 586 din 7 iulie 2005, nr. 818—821 din 3 iulie 2008, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 16 iulie 2008, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, din care rezultă că cel în drept să modifice sau să înlocuiască sistemul de salarizare existent este exclusiv legiuitorul, prin intermediul căruia statul își manifestă opțiunea cu privire la oportunitatea și intensitatea politicilor în domeniu.

25. A arătat că, la data intrării în vigoare a Legii nr. 71/2015, nivelul maxim al indemnizațiilor de încadrare aflate în plată nu cuprindea și majorările salariale prevăzute de art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 3/2006 și art. 1 din Ordonanța Guvernului nr. 10/2007. Cât privește Ordonanța Guvernului nr. 13/2008, reclamantul solicită, cu referire la drepturi salariale recalculat începând cu data de 9 aprilie 2015, la nivelul ordonatorilor de credite din sistemul justiției, creșterea valorii de referință sectorială, aplicabilă însă, potrivit art. 2 din acest act normativ, doar personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor, în cursul anului 2008.

26. A evocat, la rândul său, Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, însă în sensul în care, în aplicarea ei, ordonatorii de credite din sistemul justiției au procedat la recalcularea indemnizațiilor brute lunare și a sporurilor la nivelul maxim stabilit pentru fiecare funcție, grad, gradație și vechime în funcție, dacă personalul își desfășoară activitatea în aceleași condiții, începând cu data de 9 aprilie 2015.

27. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a emis Ordinul nr. 897 din 22 mai 2018, prin care s-a dispus recalcularea drepturilor salariale ale procurorilor și personalului asimilat, prin raportare la o valoare de referință sectorială de 421,36 lei pentru perioada 9 aprilie 2015—30 noiembrie 2015, iar pentru perioadele 1 decembrie 2015—31 iulie 2016, 1 august 2016—30 septembrie 2016 și 1 octombrie 2016—31 decembrie 2017, prin raportare la o valoare de referință sectorială de 463,5 lei. Aceasta reprezintă o majorare a valorii de referință sectorială cu 44,3% în perioada 9 aprilie 2015 — 30 noiembrie 2015 (prin creșterea de la 291,98 lei la 421,36 lei), cu 44,3% în perioada 1 decembrie 2015—31 iulie 2016 (prin creșterea de la 321,18 lei la 463,5 lei), cu 21,4% în perioada 1 august 2016—30 septembrie 2016 (de la 381,82 lei la 463,5 lei) și cu 4% în perioada 1 octombrie 2016—31 decembrie 2017 (prin creșterea de la 445,5 lei la 463,5 lei).

28. La emiterea actului administrativ s-au avut în vedere considerentele cuprinse în Sentința civilă nr. 1.961 din 10 octombrie 2017, pronunțată de Tribunalul Dâmbovița — Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.721/120/2017, rămasă definitivă, care a reținut că, în măsura în care, ca efect al aplicării Legii-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (*Legea-cadru nr. 330/2009*) și/sau Legii-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea-cadru nr. 284/2010*), în cazul unei autorități sau instituții publice, doi angajați care își desfășoară activitatea în aceleași condiții au ajuns să fie salariați în mod diferit; acela care beneficiază de un quantum al salariului de bază și al sporurilor mai mici decât cele stabilite la nivelul maxim în cadrul aceleiași instituții sau autorități publice pentru fiecare funcție/grad/treaptă și gradație va fi salariat la nivelul maxim, ca efect al art. 1 alin. (5¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 71/2015.

29. Față de aceste motive, a solicitat admiterea apelului și, în baza art. 480 alin. (2) din Codul de procedură civilă, schimbarea în tot a sentinței apelate, în sensul respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

30. *La termenul de judecată din 18 septembrie 2020, din oficiu, Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a ridicat problema admisibilității și necesității sesizării instanței supreme cu pronunțarea unei hotărâri care să dea rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept: interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în dezlegarea unei chestiuni de drept, în sensul de a ști dacă instituie precedentul judiciar ca izvor de drept în materia salarizării personalului din justiție.*

31. Prin Încheierea din 13 noiembrie 2020 sesizarea a fost considerată admisibilă și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

32. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

33. Astfel, cauza se află pe rolul unui complet al Curții de Apel București, care judecă în ultimă instanță, iar interpretarea solicitată se impune în scopul de a stabili, general și obligatoriu, sensul și întinderea efectelor deciziei pronunțate de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

34. Instanța a avut în vedere că, în practică, această decizie a ajuns să fie interpretată ca instituind obligativitatea de precedent în materia drepturilor convenite personalului din justiție (valoare de referință sectorială, coeficient de multiplicare). Astfel,

a recunoaște personalului din familia ocupațională „Justiție” toate efectele ce rezultă dintr-o hotărâre judecătorească pronunțată anterior în favoarea unuia dintre membri, fără posibilitatea de apreciere a fundamentului pretenției, echivalează cu a spune că respectiva hotărâre creează drept. Este și cazul în speță, în care prima instanță, făcând referire la Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, a afirmat că nivelul maxim de salarizare este „*cel statuat prin hotărâri judecătorești referitoare la valoarea de referință sectorială aferentă familiei ocupaționale «Justiție»*”. Pornind de la această premisă, a stabilit că hotărârea judecătorească invocată în acțiune face dovada nivelului maxim de salarizare și reprezintă temeiul egalizării la acest nivel, cuprinzând majorările prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 13/2008.

35. Existența unor astfel de hotărâri de încuviințare a unor majorări salariale fiind o certitudine de fapt, instanța de apel are nevoie de a ști dacă, în lumina Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, este suficient să existe (fie și pronunțată ulterior acesteia) o hotărâre judecătorească favorabilă unui membru aparținând personalului din justiție, pentru a se institui și/sau modifica nivelul de salarizare prin raportare la care să acționeze și să se verifice de către instanțele investite ulterior standardul egalitar reglementat de art. 1 alin. (5¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, astfel cum a fost aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 71/2015.

36. Problema de drept s-a conturat recent, ca urmare a faptului că, după pronunțarea hotărârii prealabile, a apărut o practică judiciară concentrată de recunoaștere a valorii general obligatorii — „întocmai ca și legea” —, a hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea unor noi elemente sau drepturi, neincluse anterior în salariul personalului din familia ocupațională „Justiție”.

37. Este adevărat că aceasta este o chestiune atipică:

— pe de o parte, pentru că problema de drept ridicată nu ține numaidecât de interpretarea legii în sens strict, de act juridic al autorităților cu putere de reglementare, ci privește interpretarea dreptului din perspectiva rolului ce s-ar putea recunoaște, prin decizia obligatorie a instanței supreme, precedentului judiciar, într-o anumită materie pe rolul instanțelor;

— pe de altă parte — dar condiționat tot de caracterul nespecific al efectului jurisprudențial neașteptat ivit —, de această dată, o eventuală orientare majoritară a practicii nu este de natură să răpească interesul pentru felul în care s-ar pronunța instanța supremă, făcând inadmisibilă întrebarea prealabilă; dimpotrivă, problema s-a reliefat și a căpătat relevanța sesizată tocmai în urma consolidării interpretării jurisprudențiale cu privire la valoarea și efectele general obligatorii ale hotărârilor judecătorești pentru alcătuirea și sancționarea judiciară a nivelului de salarizare aplicabil unei categorii de personal.

38. Așadar, interpretarea propriei decizii din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție este esențială pentru a lămuri înțelesul cu privire la valoarea juridică ce se acordă hotărârilor judecătorești în materia drepturilor salariale convenite personalului din justiție. Chiar limitată la o anumită sferă de relații sociale, prin implicațiile asupra sistemului normativ care formal nu recunoaște precedentul judiciar ca izvor de drept, o astfel de chestiune nu poate rămâne la latitudinea instanțelor, în mod izolat, care ar proceda de manieră pretoriană, înglobând contradicțiile care rezultă din consfințirea prin decizii de speță a principiului obligativității precedentului. Problema de interes public trebuie tranșată printr-un act de interpretare cu aceeași valoare cu cea a deciziei obligatorii a instanței supreme înțelese, în multe cazuri în practică, ca având aptitudinea de a institui principiul obligativității hotărârilor de speță ce acordă majorări

salariale personalului din justiție, pentru interpretările ulterioare ale nivelului de salarizare convenit familiei ocupaționale, fără posibilitatea de a mai analiza dreptul subiectiv de origine, după fundamentul său legal. Ceea ce, în condițiile în care art. 124 alin. (3) din Constituție stipulează că judecătorii sunt independenți și se supun numai legii, ar fi de natură să știrbească din competența instanțelor de a se pronunța în totală independență asupra interpretării și aplicării legii la cazurile pendinte, transformându-le în simple organe de executare a unei hotărâri anterioare, când aceasta este favorabilă reclamantului, indiferent de nivelul la care va fi fost pronunțată. Iar acesta este numai unul dintre aspectele ridicate de incompatibilitatea obligativității precedentului judiciar cu configurația blocului de constituționalitate. Prin opoziție, efectul principal contrar constă în depășirea de către autoritatea judecătorească a puterii tradiționale și uzurparea competenței specifice legiuitorului, prin instituirea și amendarea pe cale de hotărâre *inter partes* a unui sistem legal de salarizare.

39. În consecință, pentru soluționarea unitară a acestor contradicții pe care le-a relevat practica judecătorească în interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, dat fiind că de efectele ei, cât privește valoarea cu care trebuie investită o hotărâre pronunțată în altă cauză, între alte părți, depinde judecarea dosarului de față, astfel cum a apreciat și prima instanță, instanța de apel a constatat întrunite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 519 din Codul de procedură civilă.

40. S-a reținut și că, deși majoritară, practica nu este unitară în raza de competență a Curții de Apel București și nici în cadrul secției.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

41. Părțile nu au depus, în scris, puncte de vedere asupra chestiunii de drept, nici în fața instanței de trimitere și nici după comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

42. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 22.061/3/2019 a reținut că decizia prealabilă ce face obiectul sesizării nu autorizează interpretarea potrivit căreia precedentul judiciar favorabil creează drept general aplicabil în materia drepturilor salariale convenite personalului din justiție.

43. În motivarea punctului de vedere exprimat, instanța de sesizare observă că atât hotărârea prealabilă, cât și decizia de neconstituționalitate pe care se întemeiază au avut un obiect de interpretare limitat la dispozițiile legale deduse dezlegării, respectiv verificării constituționalității. Aceste dispoziții au fost analizate prin raportare la intenția exprimată de legiuitor la data edictării lor, fără ca soluțiile pronunțate să fie de natură să fixeze vreun reper pentru comportamentul ulterior al instanțelor în materia egalizării salariale la nivelul cel mai înalt care ar rezulta dintr-o hotărâre judecătorească. Competența de judecată a oricărei instanțe (inclusiv a celei supreme sau constituționale) este limitată la ceea ce există, fără posibilitatea de a anticipa, a da girul, cu atât mai puțin, a obliga la respectarea *de plano* a unor acte impredictibile, incerte, neavute în vedere la judecata soldată cu decizia obligatorie, fie ele și hotărâri judecătorești prezumate legale absolut, prin autoritatea pe care le-o conferă art. 124 și 126 din Constituție.

44. Într-adevăr, Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, care a stat la baza hotărârii prealabile în cauză, nu a investit instanțele cu vreo putere nouă de a pronunța hotărâri cu aplicabilitate generală, ci a constatat

această trăsătură a unor drepturi cuprinse în hotărâri existente la data adoptării textului incriminat, dar excluse de acesta de la realizarea intenției sale, pentru care nu a găsit nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Dimpotrivă, a văzut în soluția legislativă de excludere a hotărârilor judecătorești de la realizarea intenției de egalizare la nivel maxim o manifestare de natură să afecteze însuși principiul fundamental al egalității căruia pretindea să îi dea expresie, plasat în contextul rolului pe care înfăptuirea justiției, separația și echilibrul puterilor îl îndeplinesc în statul de drept. Cu toate aceste vicii, instanța constituțională nu a depășit cadrul și momentul delimitate de norma legală controlată, pentru a anticipa asupra unor eventuale drepturi ce s-ar mai putea recunoaște în viitor, obligând legiuitorul să le consacre cu aplicabilitate generală și, prin filtrul legii, pe judecătorul ordinar să le consfințească atunci când va fi sesizat cu eșecul angajatorului în aplicarea respectivei legi.

45. Cu atât mai mult, Curtea Constituțională nu a statornicit valoarea de sursă de drept, întocmai cu a legii, a hotărârilor judecătorești, imediat ce acestea ar recunoaște majorări salariale de aplicabilitate generală, chiar dacă ar antama perioada de activitate a normei interpretate. Nici n-ar avea cum, având în vedere că scopul său este de a controla constituționalitatea legilor, nu de a stabili principii de judecată pe fond ori chiar soluții de-a gata pentru instanțe, când ar determina valoarea juridică sau relevanța probantă a actelor (nenormative) ale dosarului.

46. Așa fiind, decizia de neconstituționalitate (de care nu poate fi desprinsă hotărârea prealabilă) vorbește despre ceea ce știau și obiectiv puteau cunoaște atât judecătorul constituțional, cât și legiuitorul delegat, la momentul la care și-a exprimat intenția amendată pentru neconformitate cu legea fundamentală: pe de o parte, despre egalizarea prevăzută de art. 3¹ alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016; pe de altă parte, despre drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești definitive, existente la data intrării în vigoare a normei declarate neconstituționale pe motiv că nu le includea în nivelul maxim de salarizare (mai exact, s-au avut în vedere, în mod cert și determinat, cei 18% prevăzuți de Ordonanța Guvernului nr. 10/2007, pe care unii magistrați și personal asimilat îi aveau incluși în indemnizație, spre deosebire de restul familiei ocupaționale).

47. Pornind de la rolul și efectele actelor Curții Constituționale, această decizie nu poate fi înțeleasă și utilizată pentru mai mult decât spune, respectiv pentru a deduce că se recunoaște autorității judecătorești puterea de a se pronunța pe cale de dispoziții generale atunci când statuează asupra unor drepturi susceptibile de o astfel de aplicare, cu corolarul său, obligativitatea precedentului judiciar, în afara logicii presupuse de autoritatea de lucru judecat cu tripla sa identitate. Pe lângă efectul de maximizare a puterii, o astfel de înțelegere ar comporta și efectul contrar, prin ipoteză neintenționat de decizia care afirmă principiul independenței și supunerii judecătorilor numai legii, care și-ar vedea îngrădită până la inexistență facultatea de apreciere, ținându-se de singura soluție posibilă în prezența unei hotărâri conforme pretenției de majorare a indemnizației.

48. Desigur că o astfel de situație ar fi de natură să producă consecințe absurde chiar și pentru sistemele de drept care recunosc obligativitatea precedentului judiciar — dar numai în interpretarea și aplicarea legii, iar nu pentru a o crea, după o procedură care implică unificarea practicii la vârful sistemului judiciar și admitând deopotrivă că hotărârea obligatorie nu e automat cea favorabilă titularului pretins al dreptului.

49. În caz contrar, a spune că e nevoie de o singură hotărâre judecătorească favorabilă pentru a crea un întreg sistem de salarizare, indiferent că vor fi existând și hotărâri contrare, eventual anterioare și pronunțate de instanțe superioare, înseamnă o preluare mecanică și subiectivă a tezei privitoare la obligativitatea hotărârilor judecătorești, a cărei valabilitate nu se verifică nici în sistemele de sorginte pretoriană. Niciun drept, niciun principiu și niciun considerent al deciziilor obligatorii evocate nu pot fi interpretate ca implicând caracterul general obligatoriu al hotărârilor judecătorești pronunțate în materia drepturilor salariale ale personalului din justiție, și acesta acordat selectiv, numai celor favorabile ideii de majorare a indemnizației, cu ignorarea oricăror alte manifestări de voință concurențe: că s-ar afla în hotărâri judecătorești ce se pronunță diferit, în opțiuni legislative exprese contrare ori într-o absență a reglementării. Un alt paradox la care ar conduce o astfel de accepțiune a obligativității hotărârilor ar fi și acela că, după pronunțarea primei hotărâri de admitere a unor noi majorări, orice altă intervenție judecătorească ar fi superflua: pe de o parte, față de presupusele efecte general obligatorii; pe de altă parte, față de obligativitatea prioritară a precedentului favorabil, până la obținerea acestuia, după care oricâte hotărâri contrare s-ar putea pronunța, ele nu ar avea nicio valoare și nu s-ar bucura de recunoașterea pe care pârâtul, ca parte egală din punctul de vedere al dreptului procesual civil, ar putea s-o revendice, la rândul său.

50. Toate aceste concluzii cu privire la efectele hotărârilor judecătorești de acordare a unor majorări salariale asupra interpretărilor ulterioare ale drepturilor convenite personalului din justiție sunt aplicabile *mutatis mutandis* deciziei date în dezlegarea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării. Atât prin obiectul judecății, cât și în virtutea considerentelor pe care se întemeiază soluția, aceasta este indisolubil legată de decizia de neconstituționalitate.

51. Singura diferență, mai degrabă formală, fără influență asupra raționamentului de fond în chestiunea supusă dezlegării, constă, pe lângă deosebirea de norme interpretate, în faptul că problema „egalizării salariale” este abordată cu intenție directă doar în hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în timp ce decizia Curții Constituționale o antamează tangențial, cu titlu de efect subsecvent soluției de neconstituționalitate date obiectului sesizării, care în sens strict se referă doar la „nivelul maxim de salarizare”.

52. În rest, astfel cum rezultă din expunerile succinte ale celor două decizii, și Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018 se înscrie în același cadru al legii pe care o interpretează, în speță, al Legii nr. 71/2015, fără a depăși logica previzibilă legiuitorului la momentul edictării art. 1 alin. (5¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014.

53. Ambele soluții obligatorii trebuie privite în cadrul competenței și obiectului investiției, limitat la ceea ce poate face și a avut de judecat fiecare dintre cele două instanțe situate la vârful sistemului juridic. Posibilitatea de stabilire a salariului legal de către instanțele ordinare nu a constituit domeniul de investire și analiză a celor două decizii, astfel că ele nu pot fi asumate cu această semnificație. Preluarea lor, în sensul în care hotărârile de speță s-ar impune judecăților ulterioare cu forță de lege când ar avea drept obiect drepturi salariale de aplicabilitate generală, este o simplă speculație, neautorizată de termenii deciziilor.

54. O asemenea consecință nu poate fi asimilată de sistemul de drept românesc nici din punct de vedere juridic, strict normativ, nici din punctul de vedere al principiilor de maximă generalitate ce definesc și guvernează statul de drept și înfăptuirea justiției, întrucât, pe de o parte, ar realiza o extindere nejustificată a domeniului de acțiune a puterii judecătorești prin imixtiunea în sfera exercițiului altor autorități constituite în stat,

pe de altă parte, pentru un sector privilegiat de relații sociale, ar transforma instanțele în simple organe de investire cu formulă executorie și aplicare a unor hotărâri, fără vreo putere de decizie.

55. Or, în respectul principiului independenței judecătorului, legea nu poate și nici nu a fost interpretată în sensul în care o hotărâre judecătorească ar fi ținută să asigure, cu orice preț, triumful alteia, ci, cel mult, să îi facă aplicare, dacă și în măsura în care este aplicabilă — premisă valabilă și când ar fi vorba despre deciziile obligatorii ale Curții Constituționale și instanței supreme. Întrucât acestea nu pot consacra drepturi, ci sunt date tot în interpretarea și aplicarea dreptului obiectiv (cu alternativa, în condițiile legii, a încetării aplicabilității ca efect al neconstituționalității), o instanță investită cu judecarea unui drept este și trebuie să rămână suverană în aprecierea existenței acestuia, în funcție de sursa lui, care se poate afla în lege, în contract, chiar și într-o altă hotărâre judecătorească, dar nu pentru că o astfel de hotărâre s-ar fi pronunțat deja în problema similară, într-un anume sens.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

56. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat hotărâri judecătorești definitive, precum și opinii teoretice ale magistraților asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

57. Cvasitotalitatea instanțelor a apreciat că, prin decizia menționată, nu se instituie precedentul judiciar ca izvor de drept, arătându-se că atât hotărârea prealabilă, cât și decizia de neconstituționalitate pe care se întemeiază au avut un obiect de interpretare limitat la dispozițiile legale deduse dezlegării, respectiv verificării, acestea fiind analizate prin raportare la intenția exprimată de legiuitor la data edictării acestora, competența de judecată a oricărei instanțe, inclusiv a instanței supreme, fiind limitată la ceea ce există.

58. Instanța care soluționează litigiul va aplica dispozițiile legale în materie și va analiza dacă în familia ocupațională „Justiție” există persoane cu aceleași studii, vechime, care ocupă un post identic cu al reclamantului și desfășoară efectiv aceeași activitate, cu o indemnizație mai mare decât a reclamantului, situație în care acordarea nivelului maxim al indemnizației se impune în temeiul legii și nu în temeiul hotărârii judecătorești. Așadar, instanțele trebuie să aplice dispozițiile legale privind salarizarea în modalitatea în care au fost interpretate prin Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018. Această decizie este obligatorie și pentru ordonatorii de credite, cărora le revine obligația să încadreze și să reîncadreze personalul din familia ocupațională „Justiție”, iar dacă nu emit ordine de salarizare, persoanele aflate în aceeași situație pot formula acțiuni în instanță.

59. În sens contrar s-au exprimat doar câteva opinii minoritare, neargumentate.

VIII. **Jurisprudența Curții Constituționale**

60. Prin Decizia nr. 794 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.029 din 21 decembrie 2016, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 sunt neconstituționale.

61. Pentru a decide astfel, instanța de contencios constituțional a reținut următoarele: „25. (...) potrivit art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016, la stabilirea nivelului maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul instituției sau autorității publice, se iau în considerare numai drepturile salariale prevăzute în actele normative privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și nu se includ drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești. Așadar, norma criticată stabilește, în mod

indirect, că nu sunt recunoscute hotărâri judecătorești definitive și irevocabile. Astfel, chiar dacă o parte dintre magistrații care beneficiază de aceste hotărâri judecătorești au deja în plată majorarea indemnizației de încadrare, faptul că textul criticat prevede că, la stabilirea nivelului maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul instituției sau autorității publice, nu se includ drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești conduce la concluzia că, deși o parte dintre magistrați și din personalul asimilat au obținut majorarea indemnizației de încadrare, aceasta nu este recunoscută la stabilirea nivelului maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare.

26. Curtea reține că hotărârile judecătorești, chiar dacă are efecte inter partes, interpretează norme de lege cu aplicabilitate generală. În procesul de aplicare a legii, scopul interpretării unei norme juridice constă în a stabili care este sfera situațiilor de fapt concrete, la care norma juridică respectivă se referă, și în a se asigura astfel corectă aplicare a acelei norme, interpretarea fiind necesară pentru a clarifica și a limpezi sensul exact al normei, și pentru a defini, cu toată precizia, voința legiuitorului. Or, Curtea constată că hotărârile judecătorești prin care s-a recunoscut majorarea indemnizației de încadrare, cum sunt cele prin care s-au stabilit majorările de 2%, 5% și respectiv 11% acordate magistraților și personalului asimilat, au aplicabilitate generală și se deosebesc de ipotezele în care, tot prin hotărâre judecătorească, ar fi fost recunoscute anumite drepturi în baza unor situații de fapt particulare, fără aplicabilitate generală (cum ar fi, spre exemplu, ipoteza în care o persoană a avut recunoscut sporul de doctorat).

27. Întrucât hotărârile judecătorești invocate de autoarea excepției de neconstituționalitate se referă la majorarea indemnizațiilor de încadrare, vizând, de fapt, și întreaga Familie ocupațională a «Justiției», aceste majorări salariale trebuie avute în vedere la stabilirea nivelului maxim de salarizare corespunzător fiecărei funcții, grad, treaptă, gradație, vechime în muncă și în specialitate. Însă, dispozițiile de lege criticate exclud recunoașterea drepturilor stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești, fără a le lua în calcul la stabilirea nivelului maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul autorității publice. Or, aplicând considerentele de principiu rezultate din jurisprudența constituțională precitată, Curtea constată că excluderea majorărilor salariale stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești, de la calculul nivelului maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul autorității publice, afectează art. 124 și art. 126 din Constituție.

28. De asemenea, dispozițiile art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016, afectează principiul fundamental al separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale, consacrat de art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală, deoarece, printr-un act normativ emis de Guvern, ca legiuitor delegat potrivit art. 115 alin. (4)—(6) din Constituție, se consacră, pe cale legislativă, nerecunoașterea hotărârilor judecătorești definitive, respectiv definitive și irevocabile, emise de puterea judecătorească.

29. Cu privire la critica de neconstituționalitate raportată la art. 16 din Constituție, Curtea reține că, așa cum a statuat în mod constant în jurisprudența sa, principiul constituțional al egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (a se vedea Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Or, din moment ce situația juridică a personalului bugetar

de același grad, gradație, vechime în funcție sau în specialitate și aceleași studii este identică, atunci și tratamentul juridic aplicabil — salariul de bază/indemnizația de încadrare — trebuie să fie același, nefiind permis, spre exemplu, ca magistrați de același grad, gradație, vechime în funcție sau în specialitate și aceleași studii să aibă indemnizații de încadrare diferite.

30. Prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016, contravin principiului egalității în fața legii, consacrat prin art. 16 din Constituție, deoarece stabilesc că persoanele aflate în situații profesionale identice, dar care nu au obținut hotărâri judecătorești prin care să li se fi recunoscut majorări salariale, au indemnizații de încadrare diferite (mai mici) față de cei cărora li s-au recunoscut astfel de drepturi salariale, prin hotărâri judecătorești, generând diferențe în stabilirea salariului de bază/indemnizației de încadrare. Or, tratamentul juridic diferit instituit de legiuitor nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă. De altfel, dispozițiile de lege criticate lipsesc de sens și, practic, anulează voința legiuitorului și rațiunea esențială a edictării actului normativ respectiv, astfel cum sunt precizate în Preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 20/2016, anume acelea de a egaliza veniturile personalului bugetar cu aceeași funcție, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, prin raportare la nivelul maxim, și de a elimina inechitățile existente. Așadar, dispozițiile art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016, generează inegalități în ceea ce privește calculul indemnizației/salariului de bază al magistraților, respectiv personalului asimilat, cu același grad, gradație, condiții de vechime și de studii, și, prin urmare, contravin art. 16 din Constituție.

31. Astfel, Curtea constată că, pentru respectarea principiului constituțional al egalității în fața legii, nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare, prevăzut de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, corespunzător fiecărei funcții, grad/treaptă, gradație, vechime în funcție sau în specialitate, trebuie să includă majorările (indexările) stabilite prin hotărâri judecătorești și să fie același pentru tot personalul salarizat potrivit dispozițiilor de lege aplicabile în cadrul aceleiași categorii profesionale, respectiv familii ocupaționale prevăzute de Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice.

32. În consecință, ca efect al neconstituționalității art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 (introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2016), «nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare», la care se face egalizarea prevăzută de art. 31 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 (introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016), trebuie să includă și drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești. Așadar, personalul care beneficiază de aceleași condiții trebuie să fie salarizat la nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare din cadrul aceleiași categorii profesionale și familii ocupaționale, indiferent de instituție sau autoritate publică.»

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii

62. Prin Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 16 iulie 2018, s-au stabilit următoarele: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015,

precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările și completările ulterioare, soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare.”

63. Pentru a decide astfel, în considerentele acestei decizii, instanța supremă a reținut că: „74. (...) Înalta Curte de Casație și Justiție, în primul rând, reamintește, cu titlu de principiu, faptul că forța obligatorie a deciziilor Curții Constituționale prevăzută de art. 147 alin. (4) din Constituția României se atașează dispozitivului și considerentelor pe care se întemeiază raționamentul din punct de vedere juridic. În acest sens este relevant faptul că, potrivit Deciziei Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995 privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină soluția adoptată, în verificarea conformității textelor legale analizate cu prevederile Constituției României. Astfel, Curtea Constituțională reține că atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept.

75. Chiar dacă în decizia prezentată mai sus Curtea Constituțională a interpretat un alt text de lege decât cel supus prezentei dezbateri, totuși, se observă că soluția legislativă a egalizării indemnizațiilor la nivel maxim a fost adoptată de legiuitor, începând cu data de 9 aprilie 2015, prin introducerea art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, astfel că toate considerentele expuse de instanța constituțională se verifică și în privința acestui text de lege.

76. Prin urmare, a accepta o interpretare contrară ar însemna să fie golit de conținut raționamentul avut în vedere în decizia mai sus citată și să fie negat rolul Curții Constituționale de așezare a interpretărilor legale în acord cu Legea fundamentală. (...)

78. Astfel, a aprecia că nivelul maxim al salarizării nu poate include drepturile obținute prin hotărâri judecătorești definitive decât dacă au fost emise ordine de salarizare ar însemna să fie lăsată la latitudinea ordonatorilor de credite consecința aplicării sau neaplicării prevederilor legale. Cu alte cuvinte, ar însemna ca neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive să producă consecințe juridice în sensul privării unor titulari de drepturile lor specifice.

79. Chiar dacă în cauză hotărârile judecătorești pronunțate pentru obținerea unor drepturi salariale au efecte doar între părțile ce au luat parte la judecată, totuși se observă că hotărârile judecătorești prin care s-a recunoscut majorarea indemnizației de încadrare, cum sunt cele prin care s-au stabilit majorările de 2%, 5% și, respectiv, 11% acordate magistraților și personalului asimilat, în temeiul Ordonanței Guvernului nr. 10/2007, nu vizează situații de fapt particulare, ci aplicarea unor prevederi legale cuprinse în acte normative, care au aplicabilitate generală.

80. Prin urmare, aceste majorări salariale trebuie avute în vedere la stabilirea nivelului maxim de salarizare corespunzător fiecărei funcții, grad/treaptă, gradație, vechime în muncă și în specialitate, aceasta fiind logica egalizării drepturilor salariale avute în vedere de legiuitor la edictarea textului legal a cărui interpretare se solicită.

81. Dacă s-ar da o altă interpretare, aceasta ar fi contrară scopului și substanței normei, s-ar menține inechitățile salariale în cadrul aceleiași categorii de personal și, în consecință, ar persista discriminarea pe care legiuitorul a intenționat să o elimine prin edictarea acestei reglementări.”

X. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică a Înaltei Curți de Casație și Justiție

64. Opinia exprimată a fost aceea că sesizarea este inadmisibilă, dat fiind faptul că se solicită interpretarea unei decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție. Or, instituirea mecanismului de unificare a practicii judiciare reglementat de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă nu a avut ca scop lămurirea unor decizii, chiar dacă acestea se încadrează în categoria celor prin care se interpretează norme juridice, în condițiile impuse prin lege. Așadar, în cauză nu este îndeplinită cerința referitoare la existența unei chestiuni de drept.

XI. Raportul asupra chestiunii de drept

65. Prin raportul întocmit, judecătorii-raportori au apreciat că se impune respingerea, ca inadmisibilă, a sesizării având ca obiect interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, în vederea stabilirii sensului și întinderii efectelor acesteia, întrucât lămurirea întrebării instanței de trimitere nu ține în mod direct de clarificarea întinderii sau aplicării deciziei pronunțate de instanța supremă, cu a cărei soluție nu are nicio legătură, dar și pentru neîndeplinirea condiției existenței unei chestiuni de drept, care nu poate privi lămurirea sensului, întinderii, efectelor hotărârii prealabile, prin mijlocirea căreia se asigură o interpretare uniformă a unei anume reguli de drept, în pofida efectelor sale general obligatorii.

XII. Înalta Curte de Casație și Justiție

66. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

67. Pornind de la conținutul art. 519 din Codul de procedură civilă, se constată că există mai multe argumente de inadmisibilitate a prezentei sesizări de pronunțare a unei hotărâri prealabile.

68. În primul rând, cu referire la obiectul acesteia, se reține că instanța de trimitere a inițiat din oficiu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție într-o cauză aflată pe rolul său — având ca obiect recunoașterea în favoarea reclamantului, personal încadrat în familia ocupațională „Justiție”, a unei indemnizații brute lunare calculate în raport cu o valoare de referință sectorială superioară, cu consecința plății diferențelor salariale corespunzătoare, în valoare actualizată și cu plata dobânzii legale — în scopul de a stabili, general și obligatoriu, sensul și întinderea efectelor Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, argumentându-se că menționata decizie „a ajuns să fie interpretată ca instituind obligativitatea de precedent în materia drepturilor cuvenite personalului din justiție (valoare de referință sectorială, coeficient de multiplicare)”.

69. Așadar, se constată că într-o procedură destinată asigurării unei practici judiciare unitare, cu rol preventiv, menită să asigure dezlegarea de principiu și cu efect general obligatoriu a problemelor de drept sesizate, care, în esență, țin de interpretarea legii, instanța de trimitere atașează efectele specifice instituite în procedura art. 443 din Codul de procedură civilă, menite să asigure înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârilor judecătorești neclare ori care conțin dispoziții potrivnice.

70. Or, de principiu, prin rolul și funcțiile sale, precum și prin aceea că hotărârea prealabilă dată în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă se pronunță în dezlegarea unor probleme de drept, aceasta nu ar trebui să fie compatibilă cu procedura lămuririi și înlăturării dispozițiilor contradictorii din hotărârile judecătorești regăsită în cuprinsul art. 443 din Codul de procedură civilă, obiectiv care să poată fi atins, în cazul hotărârii prealabile, prin inițierea unei noi sesizări în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, așa cum a procedat instanța de trimitere.

71. În măsura în care s-ar admite însă că hotărârea pentru dezlegarea unei chestiuni de drept nu este cu totul incompatibilă unei proceduri menite să îi lămurească, precum s-a dorit în cazul de față, în mod general și obligatoriu, sensul și întinderea efectelor sale, trebuie semnalată o a doua particularitate a sesizării actuale, care este în aceeași direcție a inadmisibilității sale.

72. Dacă, în cazul procedurii instituite prin dispozițiile art. 443 din Codul de procedură civilă, inițierea acesteia are la bază necesitatea lămuririi înțelesului, întinderii sau aplicării hotărârii judecătorești din pricina neclarității ori a dispozițiilor contradictorii regăsite în interiorul/cuprinsul său, se observă că sesizarea având ca obiect interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, în vederea stabilirii sensului și întinderii efectelor acesteia, nu a fost justificată prin existența de neclarități ori dezlegări contradictorii proprii acesteia, regăsite în dispozitivul sau chiar considerentele hotărârii vizate. Tot astfel, admisibilitatea și utilitatea sesizării nu au fost justificate de elemente care să se regăsească în cuprinsul hotărârii pentru dezlegarea chestiunii de drept sau care să aibă cea mai mică legătură cu problema de drept tranșată prin respectiva decizie.

73. Dimpotrivă, utilitatea și necesitatea sesizării au fost argumentate de instanța de trimitere pe aspecte exterioare, fără legătură cu conținutul în sine al dezlegărilor din Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, afirmându-se că practica judiciară ar fi atribuit acesteia efectul instituirii obligativității de precedent judiciar în materia drepturilor cuvenite personalului din justiție.

74. Astfel, potrivit instanței de trimitere, este important pentru soluționarea cauzei cu a cărei judecată a fost investită în etapa apelului să cunoască dacă, în lumina Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, este suficient să existe (fie și pronunțată ulterior deciziei în dezlegarea chestiunii de drept) o hotărâre judecătorească favorabilă unui membru aparținând personalului din justiție, pentru a se institui și/sau modifica nivelul de salarizare prin raportare la care să acționeze și să se verifice de către instanțele investite ulterior standardul egalitar reglementat de art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015. S-a mai arătat că această situație este una de dată recentă, generată de o practică judiciară de recunoaștere a valorii general obligatorii — „întocmai ca și legea” — a hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea unor noi elemente sau drepturi, neincluse anterior în salariul personalului din familia ocupațională „Justiție”. Așadar, se arată în termenii instanței de trimitere, este necesar a se lămuri, prin stabilirea efectelor Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, „valoarea cu care trebuie investită o hotărâre pronunțată în altă cauză, între alte părți”, în materia drepturilor salariale recunoscute personalului din justiție.

75. Pentru a vedea în ce măsură întrebarea instanței se află în legătură cu Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, este important de reamintit contextul care a fundamentat pronunțarea acesteia. Acest context a fost marcat de pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, prin care s-a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 31

alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 (stabilindu-se că „nivelul maxim al salariului de bază/indemnizației de încadrare” la care se face egalizarea prevăzută de art. 31 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20/2016, trebuie să includă și drepturile stabilite sau recunoscute prin hotărâri judecătorești), și de modul de receptare în practică a efectelor sale, litigiul cu soluționarea căruia fusese investită instanța de trimitere fiind unul care ținea în mod direct de aplicarea deciziei Curții Constituționale.

76. În concret, chestiunea de drept care s-a ridicat în cauza instanței de trimitere din respectiva sesizare, apreciată apoi de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție ca fiind de interes spre a fi dezlegată pentru prevenirea apariției unei practici neunitare ulterioare, a fost aceea de a ști dacă soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim, instituită prin dispozițiile art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, și permisă prin efectul declarării neconstituționalității art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, prin Decizia nr. 794 din 15 decembrie 2016 a Curții Constituționale, are în vedere și majorările (indexările) recunoscute prin hotărâri judecătorești unora dintre magistrați sau membri ai personalului auxiliar, fără să intereseze dacă pentru acestea ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare ori acestea pot fi avute în vedere numai în situația existenței în plată la data de 9 aprilie 2015 a unor salarii calculate cu includerea acestor majorări.

77. Întrucât prin includerea în nivelul maxim al salarizării doar a drepturilor obținute prin hotărâri judecătorești definitive pentru care au fost emise ordine de salarizare s-a considerat că s-ar lăsa la latitudinea ordonatorilor de credite consecința aplicării sau neaplicării prevederilor legale, iar neexecutarea unor hotărâri judecătorești definitive ar produce consecințe juridice în sensul privării unor titulari de drepturi specifice, prin Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a admis sesizarea și s-a stabilit că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, soluția egalizării indemnizațiilor la nivel maxim are în vedere și majorările și indexările recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a emis sau nu ordine de salarizare corespunzătoare.

78. Se observă însă că, în afara argumentului redat în cele de mai sus și a observației că Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016 a interpretat un alt text de lege [art. 31 alin. (12) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015] decât cel invocat prin sesizarea instanței de trimitere [art. 1 alin. (51) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015], dar care consacră una și aceeași soluție legislativă, Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018 se fundamentează aproape integral pe considerentele hotărârii instanței de contencios constituțional pe care le și redă, în partea acestora cea mai relevantă.

79. Tocmai de aceea, pretinsa instituire a precedentului judiciar ca izvor de drept în materia salarizării personalului din justiție nu poate fi legată în mod direct nici de dezlegarea dată prin Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018 (soluția) și nici de considerentele care explică soluția Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

80. De altfel, atunci când își argumentează necesitatea lămuririi problemei de drept sesizate, însăși instanța de trimitere evocă existența Deciziei Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, care în termenii acesteia „a dat rațiunea

pronunțării hotărârii prealabile a cărei lămurire se cere” și face referire consistentă la considerentele acesteia.

81. Întrucât soluția Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018 nu face decât să determine domeniul de aplicare al Deciziei Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016 — sub aspectul stabilirii standardului egalizării indemnizațiilor la nivel maxim, prin luarea în considerare a majorărilor și indexărilor recunoscute prin hotărâri judecătorești unor magistrați sau membri ai personalului auxiliar, indiferent dacă ordonatorul de credite a (și) pus sau nu în executare hotărârile prin emiterea de ordine de salarizare corespunzătoare —, actuala sesizare este inadmisibilă, întrucât, în mod evident, lămurirea întrebării instanței de trimitere nu ține în mod direct de clarificarea întinderii sau aplicării Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, cu a cărei soluție nu are nicio legătură.

82. Mai trebuie precizat că Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018, întocmai ca și Decizia Curții Constituționale nr. 794 din 15 decembrie 2016, care constituie fundament al dezlegărilor celei dintâi, a avut ca ipoteză de caz existența hotărârilor judecătorești prin care s-a recunoscut majorarea indemnizației de încadrare magistraților și personalului asimilat în baza unor dispoziții legale de aplicabilitate generală (la nivelul întregii familii ocupaționale „Justiție”) și care se deosebesc de ipotezele în care, tot prin hotărâre judecătorească, ar fi fost recunoscute anumite drepturi în baza unor situații de fapt particulare, fără aplicabilitate generală (paragraful 11 din Decizia nr. 36 din 4 iunie 2018).

83. Cele evocate anterior, relative la soluția, considerentele și contextul adoptării Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, relevă inadmisibilitatea sesizării și sub un al doilea aspect.

84. Astfel, în acord cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, procedura hotărârii prealabile se înțelege că a fost rezervată „*chestiunilor de drept*” care prezintă caracter de noutate și dificultate, de a căror lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzelor în care acestea s-au ivit și a căror dezlegare de principiu se impune din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție spre a preveni crearea de practici neunitare.

85. Potrivit doctrinei, chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare ori trebuie să conștie în acea problemă de interpretare și aplicare a unei dispoziții legale asupra căreia instanța supremă nu a mai statuat.

90. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 22.061/3/2019, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, cu privire la următoarea chestiune de drept: *interpretarea Deciziei nr. 36 din 4 iunie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 606 din 16 iulie 2018, în sensul de a ști dacă instituie precedentul judiciar ca izvor de drept în materia salarizării personalului din justiție.*

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 martie 2021.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

